

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

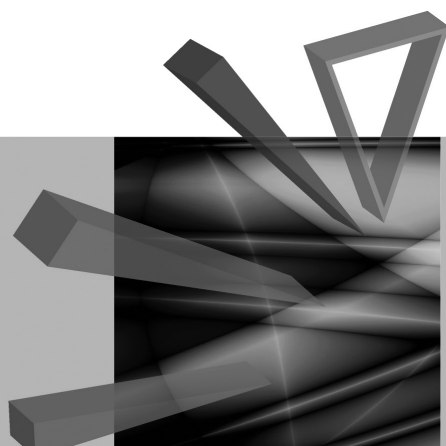
RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

315

Integracja i kryzysy na lokalnych i globalnych rynkach we współczesnym świecie

Tom 2

Redaktorzy naukowi

Jan Rymarczyk

Małgorzata Domiter

Wawrzyniec Michalczyk

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2013

Redakcja wydawnicza: Barbara Majewska, Aleksandra Śliwka

Redakcja techniczna: Barbara Łopusiewicz

Korekta: K. Halina Kocur

Łamanie: Beata Mazur

Projekt okładki: Beata Dębska

Publikacja jest dostępna w Internecie na stronach:

www.ibuk.pl, www.ebscohost.com,

The Central and Eastern European Online Library www.ceeol.com,

a także w adnotowanej bibliografii zagadnień ekonomicznych BazEkon

http://kangur.uek.krakow.pl/bazy_ae/bazekon/nowy/index.php

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania znajdują się na stronie internetowej Wydawnictwa

www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2013

ISSN 1899-3192

ISBN 978-83-7695-404-2 (tom 2)

ISBN 978-83-7695-327-4 (całość)

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Druk: Drukarnia TOTEM

Spis treści

Magdalena Nawrot, Marta Ostrowska, Nikolett Siklosi , Wpływ integracji w ramach strefy euro na konkurencyjność gospodarki narodowej w ujęciu międzynarodowym w kontekście kryzysu	11
Michał Nowicki , Konkurencyjność Unii Europejskiej a kryzys zadłużeniowy strefy euro	22
Alina Nychyk , Problem rozszerzenia Unii Europejskiej na przykładzie Ukrainy	32
Anna Odrobina , Alianse technologiczne w międzynarodowej współpracy badawczo-rozwojowej	41
Paweł Pasierbiak , Ekonomiczne efekty utworzenia strefy wolnego handlu między Unią Europejską i Koreą Południową	52
Sławomir Pastuszka , Wpływ kryzysu gospodarczego na rozwój nowych krajów członkowskich Unii Europejskiej	63
Karolina Pawlak, Katarzyna Kita , Stan i perspektywy rozwoju handlu zagranicznego produktami rolno-spożywczymi UE i NAFTA	75
Bożena Pera , Wymiana handlowa towarami zaawansowanymi technologicznie w krajach Unii Europejskiej w okresie dekonjunkury gospodarczej (2007-2012)	87
Agnieszka Piasecka-Głuszak , Korzyści z wdrożenia <i>lean management</i> w polskich przedsiębiorstwach w dobie kryzysu – wyniki badań ankietowych.....	99
Waldemar Pierzchlewski , Koncepcje zarządzania formą walki z kryzysem w przedsiębiorstwie	112
Eugeniusz M. Pluciński , Idea wielu prędkości integracji europejskiej – mit czy konieczność? Wybrane aspekty w kontekście zarządzania kryzysem w Eurolandzie	118
Katarzyna Puchalska , Innowacyjność regionu a nakłady na działalność innowacyjną podmiotów z kapitałem zagranicznym.....	131
Lukasz Puślecki , Strategiczne aliane technologiczne w sektorze biofarmaceutycznym – aliane otwartych innowacji	141
Zdzisław W. Puślecki , O niestabilności cen żywności na współczesnym rynku globalnym	150
Magdalena Rudnicka , Globalne tendencje w handlu usługami	162
Piotr Rybicki , Integracja lokalnych rynków gospodarczych w odniesieniu do instytucji klastra gospodarczego	172
Jan Rymarczyk , Internacjonalizacja i globalizacja giełd papierów wartościowych.....	181

Jerzy Rymarczyk , Antykryzysowe działania Europejskiego Banku Centralnego.....	201
Paweł Sekuła , Analiza determinant bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Europie.....	211
Anna Skoczylas , Zewnętrzne determinanty innowacji w Polsce	221
Joanna Skrzypczyńska , Przyczyny braku kompromisu w Rundzie Rozwoju WTO	229
Przemysław Skulski , Wykorzystanie reklamy na międzynarodowym rynku uzbrojenia	237
Tadeusz Sporek , Znaczenie Indii i Chin w globalnej gospodarce.....	252
Ewelina Stachurska-Rak , Argentyński kryzys gospodarczy – scheda peronizmu	260
Michał Staszków , Parki naukowo-technologiczne - miejsce wsparcia innowacyjnego biznesu.....	269
Beata Stępień , Zarządzanie wartością dla klienta w przedsiębiorstwach polskich i międzynarodowych – teoria a wyniki badań empirycznych	278
Agnieszka Szańca , Rola międzynarodowego zarządzania zasobami ludzkimi w projektach wielokulturowych	289
Barbara Szymoniuk , Procesy integracyjne przedsiębiorstw w klastrach w warunkach spowolnienia gospodarczego.....	299
Alina Szypulewska-Porczyńska , Delegowanie pracowników w UE: zasady i analiza empiryczna	308
Paweł Śliwiński , Struktura rachunku finansowego w bilansie płatniczym a zaburzenia na rynku walutowym w Polsce w okresie 2000-2012	319
Bogdan Ślusarz, Aleksandra Mitela-Grzybek , Polityka regionalna Unii Europejskiej i jej wpływ na kształtowanie zrównoważonego rozwoju regionu lubuskiego.....	329
Jowita Świerczyńska, Klemens Budzowski , Instytucja upoważnionego przedsiębiorcy w Unii Europejskiej.....	340
Maciej Walkowski , Dylematy Polski związane z potencjalnym uczestnictwem w europejskim projekcie unii bankowej	351
Zbigniew Wiktor , Wpływ światowego kryzysu na gospodarkę i politykę Chin. Czy można mówić o kryzysie w Chinach?	364
Marta Winiewicz-Bosy , Wpływ kryzysu na wyścigi konne na świecie.....	377
Eugeniusz Wojciechowski, Aldona Podgórnjak-Krzykacz , Jakość rządzenia w warunkach kryzysu	390
Marek Wróblewski , Aktywność pożyczkowa MFW wobec globalnego kryzysu finansowego.....	401
Waldemar Zadworny , Ocena efektywności systemu zarządzania środowiskowego według normy ISO 14001 w przedsiębiorstwach województwa lubelskiego.....	413
Dominika Zenka-Podlaszewska , Rola zarządzania ryzykiem oraz przejrzystości w łańcuchach dostaw w złożonych warunkach gospodarowania.....	425

Wojciech Zysk , Międzynarodowe obroty usługowe w latach 2004-2011	435
Katarzyna Żukrowska , Czynniki integrujące i dezintegrujące rynki regionalne i globalne podczas dekonjunktury na przykładzie kryzysu 2008+ ...	446
Anna Żyła , Charakterystyka azjatyckiego modelu rozwoju gospodarczego w świetle teorii oraz doświadczeń krajów zaliczanych do pierwszej i drugiej generacji „azjatyckich tygrysów”	459

Summaries

Magdalena Nawrot, Marta Ostrowska, Nikolett Siklosi , Impact of integration within the euro zone on the international competitiveness of the national economy in the context of the crisis	20
Michał Nowicki , Competitiveness of the European Union in the context of euro zone debt crisis	31
Alina Nychyk , The problem of the European Union enlargement on the example of Ukraine.....	40
Anna Odrobina , Technology alliance in international R&D cooperation.....	51
Paweł Pasierbiak , Economic effects of the European Union-South Korea free trade agreement.....	62
Sławomir Pastuszka , Impact of the economic crisis on the development of the new Member States of the European Union	74
Karolina Pawlak, Katarzyna Kita , State and growth prospects of foreign trade in agri-food products of the European Union and NAFTA	86
Bożena Pera , International trade of the European Union in high technology products during the economic downturn (2007-2012)	98
Agnieszka Piasecka-Głuszak , The benefits of implementing lean management in Polish enterprises in the era of crisis – survey results.....	111
Waldemar Pierzchlewski , Management conceptions as a form of a fight with a crisis in an enterprise	117
Eugeniusz M. Pluciński , The idea of “multi speed” of European integration: myth or necessity? Selected aspects in the context of the management of crisis within eurozone	130
Katarzyna Puchalska , Innovativeness of a region vs. expenditures on innovative activities of entities with foreign capital.....	140
Łukasz Puślecki , Strategic technology alliances in the biopharmaceutical industry – open innovation alliances	149
Zdzisław W. Puślecki , About the volatility of food prices in the modern global market	161
Magdalena Rudnicka , Global trends in services trade.....	171
Piotr Rybicki , Integration of local economic markets in relation to economic cluster institution	180

Jan Rymarczyk , Internationalization and globalization of stock exchanges ..	200
Jerzy Rymarczyk , Anti-crisis measures of the European Central Bank	210
Paweł Sekuła , An analysis of the determinants of foreign direct investment in Europe.....	220
Anna Skoczylas , International determinants of innovation in Poland.....	228
Joanna Skrzypczyńska , The reasons for the lack of compromise in the negotiations in the WTO Development Round	236
Przemysław Skulski , The use of advertisement on the international arms market	250
Tadeusz Sporek , The importance of India and China in the global economy.	259
Ewelina Stachurska-Rak , The economic crisis in Argentina – legacy of Peronism.....	268
Michał Staszaków , Science and technology parks – support for innovative business.....	277
Beata Stępień , Customer Value Management in Polish and international enterprises – the theory and empiric analysis outcome	288
Agnieszka Szańca , The role of international human resource management in multicultural projects	298
Barbara Szymoniuk , Integrational processes of enterprises in clusters in the conditions of economic downturn	307
Alina Szypulewska-Porczyńska , Posting of workers in the European Union: rules and empirical analysis.....	318
Paweł Śliwiński , Structure of financial account in the balance of payments and foreign exchange market disorders in Poland in the period from 2000 to 2012	328
Bogdan Ślusarz, Aleksandra Mitela-Grzybek , European Union regional policy and its impact on the sustainable development of the Lubuskie region	339
Jowita Świerczyńska, Klemens Budzowski , Authorised economic operator in the European Union	350
Maciej Walkowski , Polish dilemmas regarding a potential participation in the European banking union.....	363
Zbigniew Wiktor , The influence of the world crisis on the economy and policy of China. Is there a crisis in China?	376
Marta Wincewicz-Bosy , Impact of the crisis on horse racing in the world	389
Eugeniusz Wojciechowski, Aldona Podgórnaiak-Krzykacz , The quality of governance in the conditions of the crisis.....	400
Marek Wróblewski , International Monetary Fund's lending activity towards the global financial crisis	412
Waldemar Zadworny , Assessment of effectiveness of Environmental Management System in accordance with ISO 14001 in enterprises of the Lublin Voivodeship.....	424

Dominika Zenka-Podlaszewska , The role of risk management and visibility in supply chains under complex economic conditions	434
Wojciech Zysk , International trade in services in the years 2004-2011	445
Katarzyna Żukrowska , Integrating and disintegrating factors of regional and global markets during the downturn of economy on the example of 2008+ crisis.....	458
Anna Żyła , Characteristics of the Asian model of economic development in the light of international relations theories and the economic experience of East Asian tigers	470

Maciej Walkowski

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

DYLEMATY POLSKI ZWIĄZANE Z POTENCJALNYM UCZESTNICTWEM W EUROPEJSKIM PROJEKCIE UNII BANKOWEJ

Streszczenie: W artykule autor przybliży czytelnikowi propozycję Komisji Europejskiej dotyczącą wspólnego europejskiego nadzoru finansowego oraz przyszłej unii bankowej. Prezentowany jest zarówno sens całej koncepcji, jak i merytoryczne i polityczne argumenty zwolenników i przeciwników potencjalnego wejścia Polski do unii bankowej.

Słowa kluczowe: unia bankowa, strefa euro, kryzys finansowy.

W opinii Komisji Europejskiej globalny kryzys finansowy „2008+” wykazał, że dotychczasowa koordynacja krajowych nadzorów finansowych nie jest wystarczająca i że w Europie w tym wymiarze niezbędny jest nowy, wspólny proces decyzyjny. Europejski nadzór finansowy, a w dalszej kolejności projekt unii bankowej powstał więc w odpowiedzi na globalny kryzys finansowy, który swe źródło miał w Stanach Zjednoczonych, w celu zwiększenia stabilności, konkurencyjności i odporności europejskich instytucji i rynków finansowych. Komisja chce stworzyć sektorowi bankowemu w UE solidniejsze podstawy i przywrócić zaufanie do euro. Pragnie w ten sposób wzmocnić jednolity rynek usług finansowych i spowołnić skuteczne przenoszenie polityki pieniężnej na gospodarkę realną w całej strefie euro. Projekt unii bankowej traktowany ma być także jako element długoterminowej wizji ściślejszej integracji gospodarczej i fiskalnej w Unii Europejskiej, pomagając państwom członkowskim w zapobieganiu kryzysom bankowym, a w przypadku ich wystąpienia – w zarządzaniu nimi w sposób bardziej uporządkowany i skuteczny¹.

¹ O przyczynach kryzysu finansowego „2008+” w USA zob. w: W. Szymański, *Kryzys globalny*, Warszawa 2009; N. Roubini, S. Mihm, *Ekonomia kryzysu*, Wstęp do wydania polskiego G.W. Kołodko, Warszawa 2011; W. Nawrot, *Globalny kryzys finansowy XXI wieku. Przyczyny, przebieg, skutki, prognozy*, Warszawa 2009; S. Antkiewicz, M. Pronobis (red.), *Gospodarka w warunkach kryzysu*, Warszawa 2010; J.B. Taylor, *Zrozumieć kryzys finansowy Przyczyny, skutki, interpretacje*, przekład Ł. Goczek, Warszawa 2010; J. Kloczkowski, J. Price (red.), *Platon na Wall Street. Konserwatywne refleksje o kryzysie ekonomicznym*, Kraków 2010.

Wniosek Komisji dotyczący instrumentów służących naprawie oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków w sytuacji kryzysowej przyjęty został 6 czerwca 2012 r. Zgodnie z nim Europejski Bank Centralny (EBC) od początku posiadać ma uprawnienia do przejmowania nadzoru nad każdym bankiem w strefie euro, w szczególności jeżeli dany bank otrzymuje wsparcie ze środków publicznych. W odniesieniu do wszystkich pozostałych banków nadzór sprawowany przez EBC będzie automatycznie wprowadzany etapowo: 1 lipca 2013 r. dla banków europejskich o największym znaczeniu systemowym i 1 stycznia 2014 r. dla wszystkich innych banków. Ostatecznie – jak pierwotnie planowano, a następnie skorygowano – od 1 stycznia 2014 r. wszystkie banki w strefie euro miałyby podlegać nadzorowi na szczeblu europejskim. Oznaczałoby to początek funkcjonowania jednolitego nadzoru bankowego w Unii Europejskiej, który przez Komisję nazwany został Single Supervisory Mechanism (SSM). Pomysł wzbudził duże zainteresowanie w państwach członkowskich UE, zarówno wchodzących w skład strefy euro, jak i pozostających poza nią. Szczególnie duży wydzźwięk znalazł on w Wielkiej Brytanii, której londyńskie City stanowi europejskie centrum finansowe, oraz w Niemczech, największej gospodarce europejskiej².

Wzmocniony nadzór wewnątrz unii bankowej ma się więc przyczynić do umocnienia solidności banków europejskich. Jednak gdyby kryzys finansowy nastąpił, czego wszak wykluczyć nie można, to jak podkreśliła Komisja, konieczne byłoby zagwarantowanie specjalnym mechanizmem tego, aby instytucje bankowe i parabankowe działające w Europie mogły być poddane restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji w sposób zapewniający deponentom, że ich oszczędności są bezpieczne. Ważne jest to w szczególności w przypadku upadłości banków transgranicznych. W związku z tak przyjętą opcją, w komunikacie Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady czytamy: „EBC otrzyma kluczowe, szczególne zadania nadzorcze, niezbędne do zapewnienia skutecznego wykrywania ryzyka zagrażającego prawidłowemu funkcjonowaniu banków. Będzie posiadał również uprawnienia do zażądania od banków podjęcia koniecznych działań naprawczych”³.

José Manuel Barroso, przewodniczący Komisji Europejskiej, w związku z tak skonstruowaną propozycją stwierdził: „Komisja przedstawiła dzisiaj wnioski w sprawie jednolitego europejskiego mechanizmu nadzorczego, stanowiące ważny krok w kierunku utworzenia unii bankowej. Taki nowy system, którego centralnym elementem jest Europejski Bank Centralny, przy współdziałaniu krajowych organów

² Komisja Europejska, Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady, *Plan działania na rzecz unii bankowej*, Bruksela, COM(2012) 510 final, 12.9.2012, oraz *Euro-zone banking union, The union movement Plans for common supervision could easily turn messy*, „The Economist”, 15.9.2012.

³ *Euro-zone banking union...*, zob. również: *Towards a European Banking Union*, by Vítor Constâncio, Vice-President of the ECB, Lecture held at the start of the academic year of the Duisenberg School of Finance, Amsterdam, 7.09.2012, <http://www.ecb.int/press> (15.02.2013).

nadzorczych, spowoduje odzyskanie zaufania do nadzoru nad wszystkimi bankami w strefie euro⁷⁴.

Ważną konstatacją podzielili się też komisarz ds. rynku wewnętrznego, Michel Barnier, stwierdzając: „Nadzór nad bankami musi stać się bardziej skuteczny we wszystkich państwach europejskich, tak by zagwarantować, że przepisy dotyczące jednolitego rynku są spójnie stosowane. Do EBC należeć będzie zapewnienie, by banki w strefie euro stosowały prawidłowe praktyki finansowe. Naszym ostatecznym celem jest zaprzestanie wykorzystywania pieniędzy podatników do ratowania banków⁷⁵”.

Wydaje się, że obecnie w zintegrowanej Europie rzeczywiście brakuje skutecznego i spójnego rozwiązania, które uporządkowałoby sferę nadzoru i kontroli nad sektorem finansowym, tak aby banki i instytucje parabankowe nie przyczyniły się do kryzysu na wzór amerykański. Wychodząc naprzeciw tym oczekiwaniom, ostatecznie we wrześniu 2012 r. Komisja Europejska ogłosiła projekt wspólnego nadzoru bankowego w strefie euro, będący pierwszym krokiem do stworzenia unii bankowej. Nowy wspólny nadzór miałby zacząć działać na początku 2013 r. i stopniowo objąć kontrolą wszystkie banki (około 6 tysięcy) państw strefy do końca 2013 r. Pomysł, co warto odnotować, przeforsowano wbrew opiniom rządu niemieckiego. Minister finansów tego państwa, W. Schäuble, przekonywał bowiem, że kontrola wszystkich banków wykraczałaby poza techniczne możliwości EBC i jest zwyczajnie niepotrzebna. Przedstawiciele Komisji Europejskiej argumentowali jednak, że w Hiszpanii do kryzysu finansowego przyczyniły się nie największe banki systemowe, takie jak BBVA czy Santander, lecz niewielkie, bardzo liczne kasy oszczędnościowe – tzw. cajas, które na wzór amerykański sztucznie napędzały boom na rynku nieruchomości, powodując następnie pęknięcie bańki spekulacyjnej, kryzys finansowy i gospodarczy. Centrum nowego systemu nadzoru w UE miałaby się stać 23-osobowa rada nadzorcza w Europejskim Banku Centralnym, stworzona z 17 przedstawicieli państw strefy euro, czterech przedstawicieli EBC, dyrektora i jego zastępcy. Najsilniejszym uprawnieniem nowego nadzoru byłoby prawo do nadawania i odbierania licencji na prowadzenie działalności bankowej. Nadzór ma m.in. monitorować, czy banki zachowują wymogi kapitałowe, zalecać tymczasowe zwiększanie limitów kapitału w bankach, prowadzić tzw. *stress testy* oraz wykrywać sytuacje, w których banki prowadzą nieodpowiedzialną politykę kredytową lub inwestycyjną. EBC miałby też zyskać prawo do inspekcji w każdym banku strefy euro, a nadzory krajowe stałyby się czymś na wzór oddziałów jego rady nadzorczej⁶.

⁴ Komisja Europejska, Komunikat prasowy, *Komisja proponuje nowe uprawnienia dla EBC w zakresie nadzoru bankowego jako element unii bankowej*, Bruksela – Strasburg, 12 września 2012 r.

⁵ Tamże. Zob. również Komisja Europejska, *Memo, Aktualizacja – unia bankowa*, Bruksela, 22.06.2012.

⁶ M. Samcik, T. Bielecki, *Unia bankowa: ratunek, fikcja czy ryzyko?*, „Gazeta Wyborcza” 11.09.2012, oraz T. Bielecki, *Bruksela: Początek budowy unii bankowej*, „Gazeta Wyborcza” 12.09.2012. Pomysłodawcami unii bankowej byli Christine Lagarde, dyrektor zarządzający Międzynarodowego Funduszu

Komisja Europejska proponuje więc, aby po pierwsze, nadzór finansowy w UE wykonywany był przez Europejski Bank Centralny, a po drugie aby miał on bardzo szerokie kompetencje, takie jak: wydawanie i odbieranie licencji bankowych na podstawie propozycji przedstawionych przez krajową instytucję nadzorczą, która sprawdzi zgodność wniosku z krajowym prawem; przejmowanie i zbywanie znaczących udziałów akcji; kontrola wypełniania wymogów kapitałowych dotyczących płynności i innych przepisów ostrożnościowych; wprowadzanie dodatkowych wymogów kapitałowych w czasach kryzysu; indywidualne decyzje dotyczące wewnętrznej organizacji banku, w tym o zwiększeniu kapitałów, płynności lub upublicznianiu informacji. EBC będzie miał też prawo kontrolować działalność holdingów z udziałem banków i ich spółek zależnych. Będzie mógł też żądać informacji od krajowych nadzorców, prowadzić kontrole na miejscu, podejmować interwencje, nakładać sankcje. Po trzecie, bank centralny ma być trzonem nowego systemu nadzorczego, ale nie jego jedynym elementem. Będzie działał w porozumieniu z nadzorcami krajowymi oraz z Europejskim Urzędem Nadzoru Bankowego (European Banking Authority – EBA)⁷.

Propozycja Komisji z uwagą rozpatrywana była i nadal jest przez rządy wszystkich państw członkowskich UE. Ostatecznie w połowie grudnia 2012 r. ministrowie

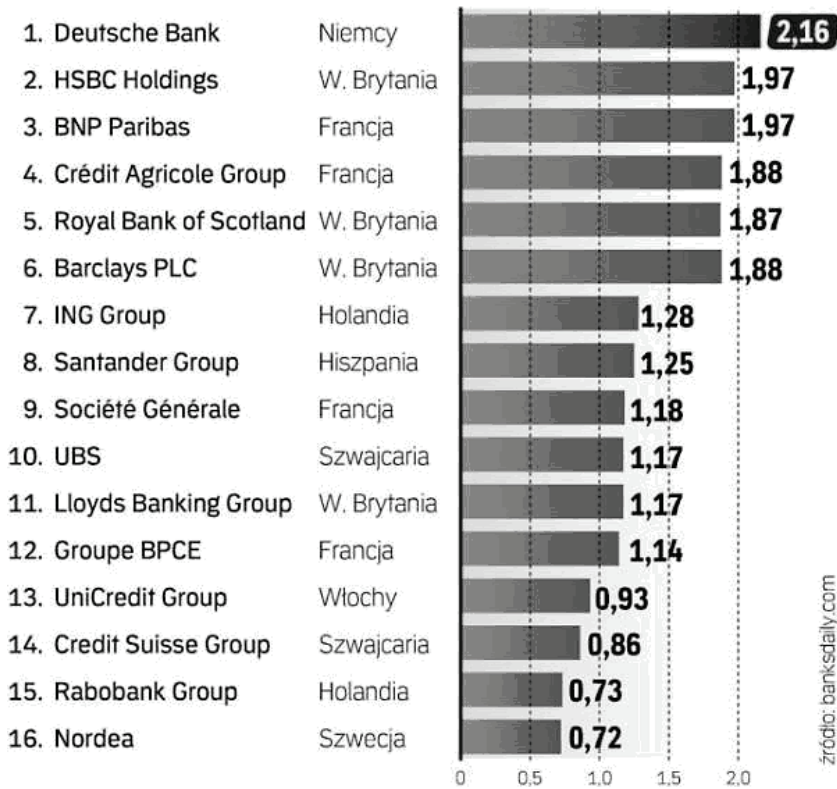
Walutowego, i Mario Draghi, prezes Europejskiego Banku Centralnego. Nowy nadzór miałby mieć dużo większe uprawnienia niż te, którymi obecnie dysponuje Europejski Urząd Nadzoru Bankowego – European Banking Authority (EBA), czyli komitet grupujący przedstawicieli nadzorów narodowych. Zaczęłyby obowiązywać też jeden wspólny fundusz gwarancji depozytów oraz zbudowany ze składek banków tzw. fundusz rezolucyjny, z którego byłyby ratowane instytucje mające kłopoty finansowe. Powołanie wspólnego nadzoru było podstawowym warunkiem, aby pomoc finansowa tzw. Trojki (EBC, KE, MFW) na dokapitalizowanie banków w Hiszpanii (100 mld euro) trafiła do sektora bankowego bez zapisywania tych kwot na poczet hiszpańskiego długu publicznego. Także Irlandia liczyła na renegeację swych porozumień o pożyczkach ratunkowych, aby móc odliczyć pomoc dla banków od swego długu publicznego. Komisja Europejska zaproponowała też modyfikację zasad głosowania w EBA. Reforma ma – przynajmniej częściowo – rozwiązać obawy, że 17 członków strefy euro, zgrupowanych w unii bankowej, będzie narzucać decyzje reszcie członków EBA. Po reformie niektóre postanowienia EBA (projekt wylicza konkretne kategorie) będą mogły być zawetowane tylko taką większością zwykłą, w której znajdują się co najmniej trzy państwa spoza strefy euro. Komisja Europejska zapowiedziała też, że w kolejnych miesiącach uzgodni projekty przepisów o kolejnych etapach budowy unii bankowej: wspólnym systemie gwarancji depozytów, wspólnych mechanizmach naprawczych w sektorze bankowym (zamykanie, łączenie banków, nakładanie obowiązków dofinansowania wybranych banków przez ich udziałowców) oraz o egzekwującej je wspólnej instytucji. Mechanizm restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków to Single Resolution Mechanism (SRM). Nowe przepisy miałyby też określać zasady tworzenia wspólnego systemu funduszy naprawczych.

⁷ A. Słojewska, *Unijny nadzór bankowy z Polską lub bez*, „Rzeczpospolita” 11.09.2012, oraz *Nowe uprawnienia EBC: będą kary finansowe dla banków*, „Forbes” 12.09.2012. Koszty nowego nadzoru miałyby ponosić same objęte nim banki. EBC ma pobierać od nich opłaty zależne od ich wielkości i ryzyka, jakie ich ewentualne problemy mogą stworzyć dla całego systemu finansowego. Państwa spoza strefy euro, które będą chciały przystąpić, a raczej „blisko współpracować” ze wspólnym nadzorem, będą musiały zobowiązać się do przestrzegania jego decyzji, a w razie potrzeby zmienić prawo krajowe. Według Komisji państwa spoza strefy euro nie będą mogły w pełni uczestniczyć we wspólnym nadzorze, bo EBC nie ma wystarczających kompetencji traktatowych poza strefą euro.

finansów państw członkowskich Unii osiągnęli porozumienie w sprawie utworzenia wspólnego nadzoru bankowego w strefie euro oraz w odniesieniu do państw unijnych potencjalnie zainteresowanych uczestnictwem w projekcie spoza strefy euro. Ministrowie zdefiniowali też progi, powyżej których banki będą bezpośrednio nadzorowane przez EBC. Pierwszy to aktywa wielkości 30 mld euro. Także banki, których aktywa reprezentują 20% krajowego PKB, będą nadzorowane przez EBC, o ile ich aktywa nie będą niższe niż 5 mld euro. EBC może z własnej inicjatywy skontrolować jakikolwiek bank transgraniczny, wydawać instrukcje krajowym nadzorcom w przypadku banków plasujących się poniżej wymienionych progów, a nawet przejąć samodzielny nadzór, jeśli uzna to za stosowne. Mimo że system wspólnego nadzoru ma być w pełni operacyjny od 1 marca 2014 r. (czyli trzy miesiące później, niż pierwotnie planowano), to bezpośrednio dokapitalizowywanie banków z funduszu ratunkowego strefy euro – European Monetary System (EMS), będzie możliwe przed tą datą. Wspólny nadzór, jak już podkreślono, jest warunkiem bezpośredniego dokapitalizowania banków przez EMS⁸.

Propozycja Komisji, przyjęta następnie przez rządy państw strefy euro, szczególnie emocje wzbudziła w państwach Unii spoza strefy. Domagały się one większych zabezpieczeń instytucjonalnych i finansowych niż jedynie statut obserwatora w Radzie Prezesów EBC. Przykładowo, w państwach z Europy Środkowo-Wschodniej średnio ponad 60% sektora bankowego stanowi własność dużych banków wywodzących się z gospodarek państw strefy euro (w Czechach niemal 100%, w Polsce ok. 70% z dominacją kapitału włoskiego, niemieckiego, holenderskiego, amerykańskiego, francuskiego i hiszpańskiego). Obawy dotyczyły m.in. tego, że „banki matki” ze strefy euro w przyszłości mogą zechcieć zmienić status swych „banków córek” w państwach spoza strefy (*subsidiaries*) na zwykłe filie bankowe, co spowoduje, że „władza z nadzoru krajowego w Budapeszcie, Pradze czy Warszawie przeniesie się do Frankfurtu”, gdzie siedzibę ma EBC. Były też obawy, że w ramach nowego nadzoru strefie euro jako blokowi łatwiej będzie podejmować decyzje o wycofywaniu kapitału z „banków córek”, aby stabilizować strefę. Kolejna wątpliwość dotyczyła tego, że obywatele w państwach spoza strefy euro zaczną lokować swe pieniądze w bankach w Austrii czy w Niemczech, dlatego że tylko one będą chronione gwarancjami nowego stałego funduszu strefy euro, czyli EMS. Postulaty

⁸ *Wspólny nadzór dla 150 banków*, „Forbes” 13.12.2012. Uzgodniona przez ministrów propozycja nadzoru bankowego przewiduje też zmiany w systemie głosowania w skupiającym 27 regulatorów bankowych Europejskim Urzędzie Nadzoru Bankowego EBA, tak aby „zapewnić sprawiedliwe i skuteczne podejmowanie decyzji w ramach jednolitego rynku”. Wejdą one w życie, jeśli poza wspólnym nadzorem pozostaną co najmniej cztery państwa członkowskie UE. Wielka Brytania, Szwecja i Polska zabiegały bowiem, aby wspólny nadzór nie mógł przegłosowywać na forum EBA państw spoza nadzoru i podejmować decyzje bez poparcia z ich strony. Poza wspólnym nadzorem na pewno pozostaną Wielka Brytania, Czechy i Szwecja. Polska w tej kwestii, przynajmniej do kwietnia 2013 r., decyzji nie podjęła.

Rys. 1. Największe europejskie banki wg aktywów (w bln euro)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych banksdaily.com, zawartych w „Rzeczpospolitej”, 11.09.2012.

dotyczyły też problemu zabezpieczeń finansowych (banki państw strefy euro będą mogły być dokapitalizowane bezpośrednio z EMS, a banki spoza strefy już nie)⁹.

W Polsce w pierwszym rządzie sceptyków w stosunku do projektu unii bankowej znalazł się W. Kwaśniak, wiceszef Komisji Nadzoru Finansowego (KNF). Jego zdaniem ewentualne pozbawienie kompetencji polskiego nadzoru nad bankami działającymi w Polsce mogłoby mieć fatalne skutki. Unijny nadzór w jego opinii nie uwzględniałby bowiem interesu deponentów z Polski w takim stopniu, jak obecnie czyni to KNF. Także zdaniem J.K. Bieleckiego, stojącego na czele Rady Gospodarczej przy premierze, unia bankowa nie jest Polsce do niczego potrzebna. Z kolei J. Pruski, wielki autorytet w omawianej materii, piastujący prestiżowe stanowisko prezesa Międzynarodowego Stowarzyszenia Gwarantów Depozytów (IADI), przypomina, że w Polsce wartość funduszu gwarancyjnego wynosi 11 mld zł, a w wielu

⁹ Kraje spoza euro stawiają warunki w sprawie unii bankowej, „Forbes”, 11.09.2012.

państwach strefy euro podobne fundusze w ogóle nie posiadają żadnych realnych środków, opierając swe funkcjonowanie wyłącznie na obietnicach. „Dlaczego budowane przez lata polskie składki miałyby być wrzucane do wspólnego, pustego działy worka?” – stawia otwarte pytanie. Wątpliwości w stosunku do pierwotnej propozycji Komisji mieli też poseł do Parlamentu Europejskiego J. Saryusz-Wolski oraz komisarz J. Lewandowski. Z kolei znany z obrazowych i czasem kontrowersyjnych wypowiedzi publicznych K. Rybiński, były wiceprezes Narodowego Banku Polskiego, zauważył: „Unia bankowa ma polegać na tym, że banki nie będą włoskie, niemieckie, holenderskie czy polskie, ale unijne. Ma powstać jeden wielki nadzorca bankowy, który będzie dbał o to, żeby banki były bezpieczne, ma też być jeden gigantyczny system gwarantowania depozytów. To kuriozalne marnowanie czasu, bo niby dlaczego Niemcy, którzy nie chcieli się zgodzić na zagwarantowanie spłaty długów rządów państw PIIGS, które lekko przekraczają 100 proc. PKB, miałyby się zgodzić na zagwarantowanie bilansów banków w tych krajach, które często przekraczają 300 procent PKB”¹⁰.

Inny specjalista i praktyk zawodowy w tej dziedzinie – P. Borys, dyrektor zarządzający PKO BP do spraw strategii i inwestycji, podkreślał: „Jeśli unia bankowa ma być rozwiązaniem kryzysu zadłużenia w strefie euro, to nie jest to dobry kierunek, ponieważ może on w praktyce oznaczać zamiast rozwiązania problemów, ich przenoszenie z jednego kraju na drugi lub z poziomu jednego kraju na poziom UE (tzw. mutualizacja długów). Na przykład wspólny system gwarantowania depozytów oznacza potencjalny transfer części kosztów ratowania banku w Grecji czy Portugalii na polski sektor bankowy. Z kolei zasada swobodnego zarządzania płynnością może prowadzić do odpływu płynności z polskiego banku w ramach grupy kapitałowej i w efekcie do podwyższenia zmienności na rynku międzybankowym i depozytowym, z ryzykiem wojen depozytowych włącznie. To są realne zagrożenia, ale kraje pogrążone w kryzysie mają oczywiście zupełnie inną perspektywę”¹¹.

Druzgocząc wręcz opinię na temat projektu unii bankowej zaprezentowała kolejna bardzo kompetentna osoba w problematyce finansowej, a mianowicie S. Kluza. Ten był minister finansów i twórca nadzoru KNF, obecnie pracujący w Business Center Club, podkreślał: „Banki, nie mogąc liczyć na pomoc macierzystych rządów, muszą szukać czegoś na własną rękę. Pojawiają się też propozycje na poziomie europejskim. Jedną z nich jest idea tzw. unii bankowej. Niestety, pomysł ten, jak i towarzyszące mu propozycje dyrektyw dla sektora bankowego ocierają się o igranie z bezpieczeństwem i stabilnością systemu bankowego w Europie. Przykładowo, skoro wymogi płynnościowe można byłoby liczyć na poziomie grupy, a nie indywidualnym, to tym samym akceptuje się fakt niespełniania tych wymogów na poziomie szeregu podmiotów macierzystych dużych grup bankowych. Taka propozycja nie zwiększa bezpieczeństwa, lecz obniża standardy. Iluzja bezpieczeństwa tworzo-

¹⁰ A. Słojewska, *Unia bankowa początkiem federacji europejskiej*, „Rzeczpospolita” 12.09.2012.

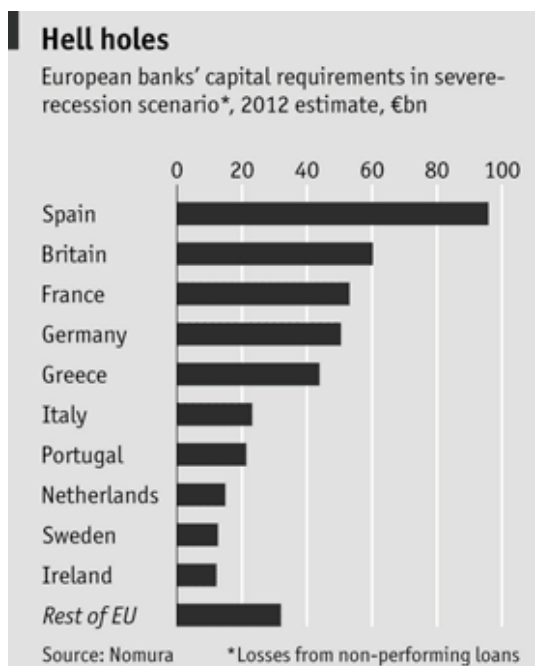
¹¹ Tamże.

na jest przez zapisy, które nie mobilizują do utrzymywania większych środków płynnych, tylko zachęcają, żeby istniejące środki inaczej kwalifikować. Nie zachęcają do akumulacji kapitału, lecz innego zdefiniowania już posiadanego. Próba tworzenia wirtualnej rzeczywistości za pomocą dyrektywy nie może być równoznaczna z poprawą płynności czy pozyskaniem dodatkowych pieniędzy po stronie kapitałów”. W jego opinii propozycje unii bankowej i innych dyrektyw UE z tym związanych nie idą w dobrym kierunku. Zamiast rozwiązywać problemy czy im zapobiegać, mogą wytworzyć dodatkowe ryzyko. Nie ograniczają one bowiem działalności instytucji *too big to fail*, nie zniechęcają do takiego modelu biznesowego i nie wprowadzają konsekwencji za nadmiernie ryzykowną działalność w przeszłości. Unia bankowa w opinii S. Kluzy sprzyjać też będzie tzw. „eksportowi kryzysu”¹².

Wydaje się więc, że wiele wyrażanych obaw ma swe poważne merytoryczne uzasadnienie. O ile pomysł unii bankowej może spotykać się z pozytywnym odbiorem w zadłużonej i pogrążonej w kryzysie finansowym grupie PIIGS (Portugal, Italy, Ireland, Greece, Spain), o tyle w pozostałych gospodarkach unijnych może wzbudzać pewien niepokój. Portugalii, która na dokapitalizowanie swych trzech największych banków będzie musiała przeznaczyć 6,6 mld euro, Cypru, który na ratowanie swego drugiego największego banku musi wygospodarować 1,8 mld euro, czy Hiszpanii, która musi znaleźć 19 mld euro na ratowanie sieci lokalnych banków (kas) oszczędnościowych Bankia, trudno się dziwić, że pomysł Komisji – szczególnie w sytuacji, gdy europejski rynek pożyczek międzybankowych jest w praktyce dla nich zamknięty – się podoba. Na dodatek, jak obliczyli analitycy japońskiego Nomura Group, gdyby UE pogrążyła się w głębokiej recesji (co wydaje się jednak mało prawdopodobne, choć trudne do całkowitego wykluczenia), to straty sektora bankowego (90 największych banków z tytułu udzielonych na rynku i niespłaconych pożyczek) mogłyby wynieść nawet 420 mld euro, czyli aż jedną trzecią posiadanych przez nie aktywów. Nawet tak wielkie i silne gospodarki, jak niemiecka, francuska czy holenderska, w czasie głębokiego załamania gospodarczego mogłyby popaść w ogromne kłopoty w związku z ratowaniem swych systemowych banków (podobnie jak Irlandia w 2008 r.). Zobowiązania finansowe banków gospodarek spoza strefy euro, takich jak Wielka Brytania czy Dania, też są zresztą cztery-pięć razy większe od wielkości ich gospodarek, co również oznaczałoby ich potencjalne kłopoty w dobie głębokiej recesji. Z jednej strony prognoza ta oczywiście uzasadnia konieczność wdrożenia mechanizmu nadzoru, kontroli i pomocy finansowej (EBC jako *main banking supervisor in Europe*), z drugiej skłania do pytania, kto tak naprawdę i ile za to zapłaci w sytuacji kryzysowej?¹³

¹² S. Kluza, *Unia bankowa? Oj, ryzykowne*, „Gazeta Wyborcza”, 12.09.2012.

¹³ *Europe's banks, Slouching towards a banking union. The prospects of big bank bail-outs are intensifying calls for a central fund*, „The Economist” 9.06.2012; *Europe's banking union. Made in Brussels. The euro zone needs a banking union, but this isn't it*, „The Economist” 17.11.2012; *The euro crisis. Bankers of the euro area, unite! Why a banking union is more problematic than many seem to assume*, „The Economist” 30.06.2012.

Rys. 2. Wymogi kapitałowe banków wybranych państw europejskich w scenariuszu głębokiej recesji gospodarczej w UE (szacunkowo na 2012 r.; w mld euro)

Źródło: „The Economist”, 9.06.2012.

W Europie, w tym także w naszym kraju, pojawiają się jednak i inne odmienne argumenty, mające zarówno merytoryczny (ekspertki), jak i polityczny charakter. Zwolennicy unii bankowej, jak J. Pisani-Ferry z belgijskiego ośrodka badawczego Bruegel, przekonują, że obecnie żaden lokalny nadzór nie jest w stanie objąć i zrozumieć działalności instytucji finansowych działających na obszarze wielu gospodarek. „Największe europejskie banki, typu UniCredit Italiano czy Crédit Agricole, działają na 20-30 rynkach naraz. »Federalizacja« systemu bankowego strefy euro ma również przywrócić finansową jedność w unii walutowej. Teraz integracja jest w odwrocie, bo krajowe nadzory bankowe i banki nie potrafią prawidłowo oceniać transakcji transgranicznych, zwłaszcza między północą i południem Europy” – do-wodzi ten ceniony ekspert w sprawach europejskich. Tym tropem rozważań podążają inni. Prezes Narodowego Banku Polskiego M. Belka, odnosząc się do pomysłu zintegrowanego europejskiego nadzoru finansowego, stwierdził: „bez cienia wątpliwości potrzebujemy takiego jednakowego nadzoru, zwłaszcza jeśli pod uwagę weźmiemy połączenia w europejskim sektorze bankowym”¹⁴.

¹⁴ J. Pisani-Ferry i in., *What kind of European banking union?*, 25.06.2012, <http://www.bruegel.org/publications> (15.02.2013); J. Pisani-Ferry, G.B. Wolff, *The fiscal implications of a banking union*, 14.09.2012, <http://www.bruegel.org/publications> (15.02.2013); *Kraje spoza euro stawiają warunki w sprawie unii bankowej*, „Forbes” 11.09.2012.

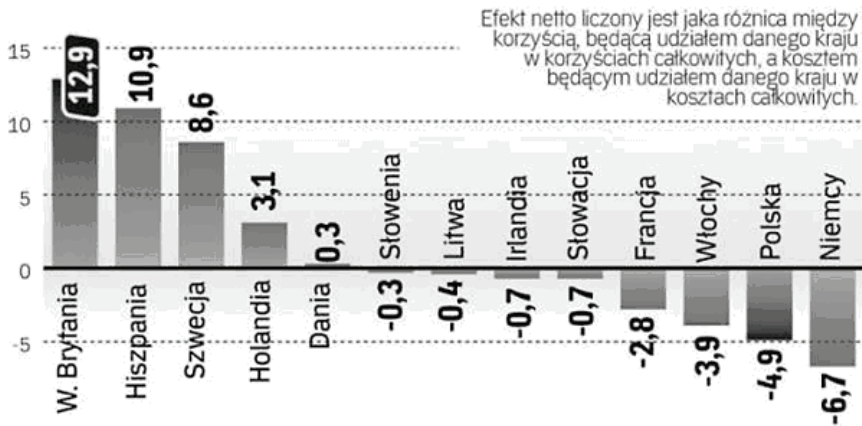
Podobne opinie formułuje D. Hübner, przewodnicząca Komisji ds. Rozwoju Regionalnego Parlamentu Europejskiego, była komisarz UE ds. polityki regionalnej. Ocenia ona, że Polska powinna wejść do wspólnego nadzoru bankowego. Potwierdzają to słowa: „musimy rozważyć maksymalne wejście, czyli udział we wszystkich instytucjach, które unia bankowa tworzy i które będą otwarte dla krajów spoza euro”. Dodała przy tym, że Polska nie powinna pozostać poza unią bankową, bo „nie ma pozycji Londynu, tylko państwa na dorobku”, którego sektor finansowy nie jest jeszcze tak silny i stabilny. D. Hübner podkreśla, że unia bankowa jest „pierwszą z wielkich, strategicznych zmian UE”, ale stwarza też zagrożenia dalszego radykalnego podziału na „Europę dwóch prędkości”. W jej opinii: „wszystkie sektory finansowe, które będą poza unią bankową, mogą być narażone na różne negatywne skutki faktu, że strefa euro będzie cieszyć się szczególnym nadzorem i zaufaniem rynków”. Wyjaśniała, że chodzi m.in. o ewentualne ograniczenia transgranicznej działalności banków z państw strefy euro na rynkach, które znajdują się poza wspólnym nadzorem, co stworzy nie tylko dwie kategorie państw członkowskich, ale także dwa sektory finansowe w Unii Europejskiej. Ceniona za fachowość była unijna komisarz dodała, że zaufanie rynków przekłada się też na rentowność papierów dłużnych państw UE, co również przemawia za wejściem Polski do unii bankowej¹⁵.

Polska może przystąpić do wspólnego nadzoru w każdym momencie jego funkcjonowania. Wymagałoby to zgody rządu i późniejszego przyjęcia przez Parlament Europejski. Otwarte pozostaje więc pytanie, czy obecnie – nie będąc członkiem strefy euro – gospodarce polskiej się to opłaca? Jak widać, opinie w tej kwestii są rozmaite, choć u polskich ekspertów zdecydowanie przeważa sceptycyzm lub ewidentna krytyka tego rozwiązania. Dodatkowe wątpliwości w tej materii wzmógł raport, autorstwa holenderskich naukowców Dirka Schoenmakera i Arjena Siegmanna, *Efficiency Gains of the European Banking Union* z marca 2013 roku.

W analizie tej pierwszy raz oszacowano, które z państw członkowskich UE na projekcie unii bankowej zyska, a które straci. Wnioski – jak się okazuje – są bardzo zaskakujące i niejednoznaczne. Największym beneficjentem stałaby się bowiem... Wielka Brytania, największy krytyk i przeciwnik projektu (podobnie Szwecja), a największe straty poniosłyby... Niemcy, orędownik (z pewnymi zastrzeżeniami) pomysłu Komisji. Co ciekawe, w Niemczech opinie naukowe wyjątkowo mocno rozbiegły się z oficjalną polityką rządu federalnego w tej materii. Najlepiej obrazował to list, opublikowany na łamach „Frankfurter Allgemeine Zeitung” przez aż 172 znanych akademików, ostrzegający rządzących i społeczeństwo przed kosztami akceptacji przez Niemcy projektu unii bankowej¹⁶. Korzyści Polski wg Schoenmakera i Siegmanna sięgnęłyby zera, a koszty 4,9%. Oznacza to, że gdyby doszło do konieczności

¹⁵ Hübner kontra Bielecki: Czy Polska powinna wejść do unii bankowej?, PAP, „Gazeta Wyborcza” 6.09.2012. Zob. również: A. Słojewska, *Unia bankowa początkiem federacji europejskiej*, „Rzeczpospolita” 12.09.2012, oraz M. Samcik, T. Bielecki, *7 trudnych pytań o unię bankową*, „Gazeta Wyborcza” 13.09.2012.

¹⁶ *Europe's banking union: 172 German professors can't be wrong*, “The Economist” 16.06.2012.

Rys. 3. Efekt netto uczestnictwa w unii bankowej – wybrane państwa UE (w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z raportu: *Efficiency Gains of the European Banking Union*, „Rzeczpospolita” 12.09.2012.

ratowania jakiegokolwiek banku pochodzącego z innego państwa członkowskiego UE, Polska zapłaciłaby 4,9% całkowitych kosztów tej operacji. Autorzy podkreślają, że w ich opinii uruchomiony wkrótce mechanizm restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków (Single Resolution Mechanism – SRM), ze wspólnych unijnych środków, ratował będzie wyłącznie największe, systemowe banki transgraniczne, których to Polska nie posiada, a które są domeną np. brytyjską czy hiszpańską. Aby jednak polskie dylematy bardziej „skomplikować” ,warto podkreślić, że z lektury raportu nie do końca wynika, że Polsce obecnie w ogóle nie opłaca się przystępować do wspólnego europejskiego nadzoru finansowego. W opinii D. Schoenmakera jest to zdecydowanie opłacalne dla naszego kraju. „Polska zyska informacje o tym, co się dzieje z bankami działającymi na jej terytorium w formie spółek zależnych od central ulokowanych w Europie Zachodniej. A gdy przyjdzie do ratowania takiego banku, to interes polskiej spółki córki będzie brany pod uwagę. Jeśli Polska nie przystąpi i nie dołoży się w przyszłości do SRM, to jej interesy nie będą brane pod uwagę i łatwiej będzie można z niej wycofać kapitał. A sam scenariusz niemal 5-proc. kosztów netto najprawdopodobniej nigdy się nie ziści”¹⁷.

¹⁷ D. Schoenmaker, A. Siegmann, *Winners of a European banking union*, 27.02.2013, <http://www.voxeu.org/article/winners-european-banking-union>, oraz A. Słojewska, *Trudna droga do unii bankowej*, „Rzeczpospolita”, 11.03.2013. Zob. również: European Parliament, Directorate General for Internal Policies, Policy Department A: Economic and Scientific Policy, *On the Design of a Single Resolution Mechanism*, IP/A/ECON/NT/2013-01 February 2013, Part of the compilation PE 492.473 for the Monetary Dialogue EN. Europejski Bank Centralny rozpocznie sprawowanie jednolitego nadzoru bankowego (Single Supervisory Mechanism – SSM), jak założono, w marcu 2014 r. W drugiej połowie 2013 r.

Rząd polski będzie więc musiał podjąć trudną decyzję. Biorąc jednak pod uwagę wyrażaną wolę polityczną, związaną z planowanym w okolicach 2020 r. wejściem do strefy euro, czyli zacieśniającej współpracę tzw. „pierwszej ligi europejskiej”, jest wielce prawdopodobne, że ostatecznie opowie się on za uczestnictwem naszej gospodarki w projekcie unii bankowej. Związane będą z tym wszystkie opisane w artykule zalety i szanse oraz wady i zagrożenia przedłożonego przez Komisję rozwiązania.

Literatura

- Antkiewicz S., Pronobis M. (red.), *Gospodarka w warunkach kryzysu*, Warszawa 2010.
- Bielecki T., *Bruksela: Początek budowy unii bankowej*, „Gazeta Wyborcza” 12.09.2012.
- Europe's banking union. Made in Brussels, *The euro zone needs a banking union, but this isn't it*, “The Economist” 17.11.2012.
- Europe's banks, *Slouching towards a banking union, The prospects of big bank bail-outs are intensifying calls for a central fund*, “The Economist” 9.06.2012.
- European Parliament, Directorate General for Internal Policies, Policy Department A: Economic and Scientific Policy, *On the Design of a Single Resolution Mechanism*, IP/A/ECON/NT/2013-01 February 2013, Part of the compilation PE 492.473 for the Monetary Dialogue EN.
- Europe's banking union: *172 German professors can't be wrong*, “The Economist” 6.07.2012.
- Euro-zone banking union, *The union movement Plans for common supervision could easily turn messy*, “The Economist” 15 Sep 2012.
- Hübner kontra Bielecki: *Czy Polska powinna wejść do unii bankowej?*, PAP, „Gazeta Wyborcza” 6.09.2012.
- Kloczkowski J., Price J. (red.), *Platon na Wall Street. Konserwatywne refleksje o kryzysie ekonomicznym*, Kraków 2010.
- Kluza S., *Unia bankowa? Oj, ryzykowne*, „Gazeta Wyborcza” 12.09.2012.
- Komisja Europejska, Komunikat prasowy, *Komisja proponuje nowe uprawnienia dla EBC w zakresie nadzoru bankowego jako element unii bankowej*, Bruksela/Strasburg 12.09.2012.
- Komisja Europejska, Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady, *Plan działania na rzecz unii bankowej*, Bruksela, dnia COM(2012) 510 final, 12.09.2012.
- Komisja Europejska, Memo, *Aktualizacja – unia bankowa*, Bruksela 22.06.2012.
- Kraje spoza euro stawiają warunki w sprawie unii bankowej*, „Forbes” 11.09.2012.
- Nawrot W., *Globalny kryzys finansowy XXI wieku. Przyczyny, przebieg, skutki, prognozy*, Warszawa 2009.
- Nowe uprawnienia EBC: będą kary finansowe dla banków*, „Forbes” 12 09 2012.
- Pisani-Ferry J., Sapir A., Véron N., Wolff G.B., *What kind of European banking union?*, 25 06. 2012, <http://www.bruegel.org/publications>.
- Pisani-Ferry J., Wolff G.B., *The fiscal implications of a banking union*, 14.09.2012, <http://www.bruegel.org/publications>.
- Roubini N., Mihm S., *Ekonomia kryzysu*, Wstęp do wydania polskiego G.W. Kołodko, Warszawa 2011.

Komisja Europejska ma przedstawić projekt legislacyjny utworzenia jednolitego mechanizmu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków (Single Resolution Mechanism – SRM) dla państw członkowskich uczestniczących w SSM. Rada Europejska oczekuje zakończenia prac nad tym projektem jeszcze w bieżącej kadencji Parlamentu Europejskiego (tj. do maja 2014 r.).

- Samcik M., Bielecki T., *7 trudnych pytań o unię bankową*, „Gazeta Wyborcza” 13.09.2012.
- Samcik M., Bielecki T., *Unia bankowa: ratunek, fikcja czy ryzyko?*, „Gazeta Wyborcza” 11.09.2012.
- Schoenmaker D., Siegmann A., *Winners of a European banking union*, 27.02.2013, <http://www.voxeu.org/article/winners-european-banking-union>.
- Słojewska A., *Trudna droga do unii bankowej*, „Rzeczpospolita” 11.03.2013.
- Słojewska A., *Unia bankowa początkiem federacji europejskiej*, „Rzeczpospolita”, 12.09.2012.
- Słojewska A., *Unijny nadzór bankowy z Polską lub bez*, „Rzeczpospolita” 11.09.2012.
- Szymański W., *Kryzys globalny*, Warszawa 2009.
- Taylor J.B., *Zrozumieć kryzys finansowy Przyczyny, skutki, interpretacje*, przekład Ł. Goczek, Warszawa 2010.
- The euro crisis, Bankers of the euro area, unite! Why a banking union is more problematic than many seem to assume*, “The Economist” 30.06.2012.
- Towards a European Banking Union*, V. Constâncio, Vice-President of the ECB, Lecture held at the start of the academic year of the Duisenberg School of Finance, Amsterdam, 7.09. 2012, <http://www.ecb.int/press>.
- Wspólny nadzór dla 150 banków*, „Forbes” 13.12.2012.

POLISH DILEMMAS REGARDING A POTENTIAL PARTICIPATION IN THE EUROPEAN BANKING UNION

Summary: In this article the author presents a proposal of the European Commission for a common European financial supervisory system (Single Supervisory Mechanism) and the future of the banking union. The paper shows the whole EC's concept both as scientific and political arguments of supporters and opponents of the potential Polish entry to the European banking union.

Keywords: banking union, eurozone, financial crisis.